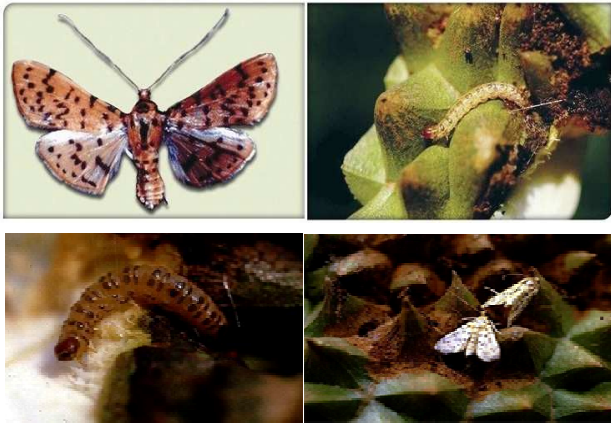

หนอนเจาะผลทุเรียน (Durian fruit borer)

ลักษณะการทำลาย

ผีเสื้อตัวเมียจะวางไข่ไว้ที่ผิวผลทุเรียน ตัวหนอนที่ฟักออกจากไข่ จะแทะกินผิวเปลือกผลทุเรียน ตั้งแต่ผลขนาดเล็กที่อายุประมาณ 2 เดือน จนถึงผลใหญ่ จนกระทั่งตัวโตขึ้นจึงเจาะเข้าไปกินอยู่ภายในผล แล้วจะออกมาเข้าดักแด้อยู่ระหว่างหนามของผล โดยมีใยและมูลของหนอนหุ้มตัว แล้วจึงฟักออกมาเป็นผีเสื้อตัวเต็มวัย ผลทุเรียนที่ถูกหนอนทำลายจะเน่าและร่วง เนื่องจากมีเชื้อราเข้าทำลายซ้ำ

เกษตรกรสามารถป้องกัน

1. หมั่นสำรวจแปลงและติดตามสถานการณ์หนอนเจาะผลและศัตรูธรรมชาติอย่างสม่ำเสมอ
2. อนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติไว้ควบคุมหนอนเจาะผลตามธรรมชาติ
3. ตัดแต่งผลที่ติดกันเป็นคู่และไม่สมบูรณ์ออก เพื่อป้องกันการวางไข่ของผีเสื้อ และตัดผลที่ถูกหนอนทำลายไปเผา
4. ใช้กระดาษแข็งหรือกิ่งไม้คั่นผลที่สมบูรณ์ติดกันเป็นคู่ เพื่อป้องกันการวางไข่ของผีเสื้อ และจับตัวหนอนมาทำลายใช้กับดักแสงไฟสีน้ำเงิน - ดำ (black - blue light trap) ล่อตัวเต็มวัยมาทำลาย
5. ใช้สารกำจัดแมลง เมื่อพบผลถูกทำลายร้อยละ ๑๐ ต่อต้น เช่น ฟลูเฟนอกซุรอน 5% อีซี อัตรา 20 - 40 มล.ต่อน้ำ 20 ลิตร

เกษตรกรสามารถป้องกัน

1. หลังเก็บผลผลิตหมดแล้ว ให้ทำความสะอาดสวนและเก็บผลที่ถูกทำลายมาเผา
2. ใส่เชื้อราเมตาไรเซียมในดินเพื่อลดปริมาณดักแด้
3. ฉีดพ่นเชื้อราบิวเวอเรียเมื่อเริ่มติดผล และรมควันด้วยกำมะถันหรือสะเดา เมื่อผลอายุ 1 เดือนเป็นต้นไป
4. ห่อผลตั้งแต่อายุผล 6 สัปดาห์ หรือฉีดพ่นสารเคมีช่วงอายุ 6 - 10 สัปดาห์แล้วจึงห่อผล

ชื่อศัตรูพืช : หนอนเจาะผลทุเรียน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dichocrosis*

punctiferalis Guen

วงศ์ : Pyralidae

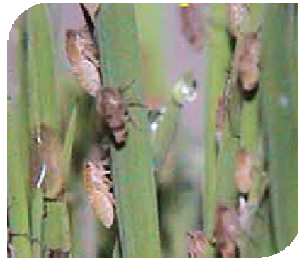
อันดับ : Lepidoptera

อารักขาพืชชนบท

ข่าวเตือนการระบาดของศัตรูพืช ฉบับที่ 2 ประจำเดือน มีนาคม 2566

เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล (Brown Planthopper)

เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล
(Brown Planthopper)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : Nilaparvata lugens

วงศ์ : Delphacidae

อันดับ : Homoptera

ลักษณะการเข้าทำลาย

เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลเป็นแมลงปากดูด ทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยอาศัยดูดกินน้ำเลี้ยงจากกาบใบข้าวบริเวณโคนต้นเหนือระดับน้ำเล็กน้อย หรือที่เส้นกลางใบหลังใบข้าวโดยใช้ปากแทงดูดกินน้ำเลี้ยงจากท่อน้ำและท่ออาหาร ทำให้ต้นข้าวแสดงอาการใบเหลืองเดิบโตช้า ถ้าเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลระบาดรุนแรง ต้นข้าวจะแสดงอาการไหม้แห้งคล้ายถูกน้ำร้อนลวก เรียกว่า ฮอปเปอร์เบิร์น “hopper burn” ทำให้ข้าวแห้งตาย เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลสามารถทำลายข้าวได้ทุกระยะ สามารถพัฒนาและปรับตัวให้เหมาะกับสภาพแวดล้อมและอาหาร เช่น เมื่อมีอาหารมากจะพัฒนาตัวเองเป็นชนิดปีกสั้นและขยายพันธุ์ได้มาก แต่เมื่ออาหารมีน้อยจะพัฒนาตัวเองเป็นชนิดปีกยาวเพื่ออพยพไปยังแหล่งอาหารอื่น

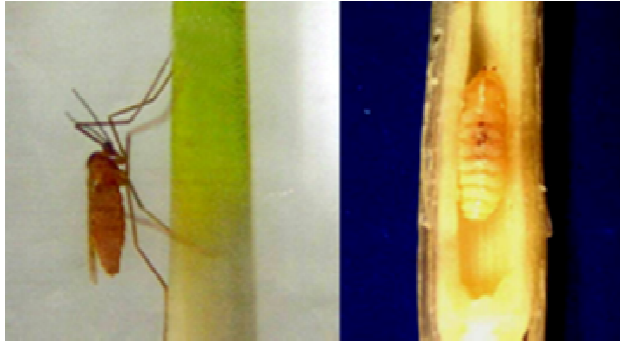
เกษตรกรสามารถป้องกัน

1. ปลูกข้าวพันธุ์ต้านทาน เช่น กข 6 กข 31 กข 41 กข 47 สุพรรณบุรี 2 สุพรรณบุรี 3 สุพรรณบุรี 90 พิษณุโลก 2 และไม่ควรปลูกพันธุ์เดียวกันเกิน 4 ฤดูปลูก ควรปลูกสลับกันระหว่างพันธุ์ต้านทานสูงกับพันธุ์ต้านทานสูง กับพันธุ์ทนทานหรือพันธุ์อ่อนแอปานกลางโดยพิจารณาอายุเก็บเกี่ยวให้ใกล้เคียงกันเพื่อลดความเสียหายเมื่อเกิดการระบาดรุนแรง
2. สำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำองค์ประกอบต่างๆ ของระบบนิเวศในแปลงนាំมาวิเคราะห์ ตัดสินใจด้วยตนเองในการจัดการแปลงจากสถานการณ์จริง
3. ในแหล่งที่มีการระบาดและควบคุมระดับน้ำในนาได้หลังปักดำหรือหว่าน 2 - 3 สัปดาห์จนถึงระยะตั้งท้องควบคุมน้ำในแปลงนาให้พอดีเปียกหรือมีน้ำเรี่ยผิวดินนาน 7-10 วัน แล้วปล่อยให้แห้งสลับกันไปจะช่วยลดการระบาดได้
4. ใช้เชื้อราบิวเวอเรีย (เชื้อสด) อัตรา 1 กก. (2 ถุง) ต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นในบริเวณที่พบเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและควรฉีดพ่นในเวลาเย็น

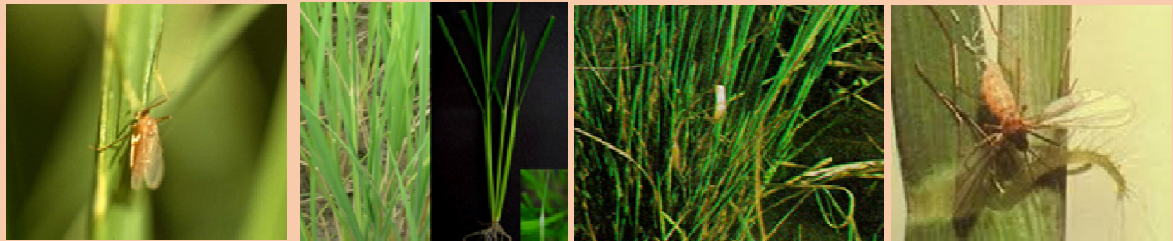
อารักขาพืชนนท์

แมลงบัว

ลักษณะการทำลาย

เมื่อตัวหนอนฟักออกจากไข่จะคลานลงสู่ซอกของใบยอด และกาบใบเพื่อเข้าทำลาย ยอดข้าวที่กำลังเจริญทำให้เกิดเป็นหลอดลักษณะคล้ายหลอดหอม หลอดจะปรากฏภายใน 1 สัปดาห์ หลังจากที่ตัวหนอนเข้าไปที่จุดเจริญของข้าว ต้นข้าวและกอข้าวที่ถูกทำลายจะมีการแคระแกร็นเตี้ย ลำต้นกลม มีสีเขียวเข้ม ยอดที่ถูกทำลายไม่สามารถออกรวงได้ ทำให้ผลผลิตข้าวลดลงมากในระยะข้าวแตกกอจะเป็นระยะที่แมลงบัวเข้าทำลายมาก และจะพบแมลงบัวระบาดมากในช่วงฤดูฝน

เกษตรกรสามารถป้องกัน

1. กำจัดวัชพืชรอบแปลงนา เช่น ข้าวป่า หญ้าข้าวนก หญ้าไซ หญ้าชันอากาศ เพื่อทำลายพืชอาศัยของแมลงบัว
2. ไม่ควรหว่านข้าวหรือปักดำข้าวถี่เกินไป ในพื้นที่ที่มีการระบาดของแมลงบัว เป็นประจำ
3. ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรหมั่นสำรวจแปลงนา หากพบจำนวนไม่มากให้ถอนต้นเป็นหลอดออกจากแปลงนาไปเผาทำลาย
4. ใช้กับดักแสงไฟล่อตัวเต็มวัยเพื่อจับมาทำลาย ช่วงเวลาที่เหมาะสมต่อการล่อ 19.00 - 21.00 น.
5. สุ่มสำรวจแปลงนาเมื่อพบต้นข้าวแสดงอาการใบไม่คลี่แต่เป็นหลอดคล้ายหลอดหอม 3 - 5 % (ต้นข้าว 100 ต้น ที่เป็นหลอด 3 - 5 หลอด) ในช่วงข้าวระยะกล้าถึงแตกกอใช้สารกำจัดแมลง คลอไทอะนิดีน 16% เอสจีหรือคลอร์ไพริฟอส 40% อีซี หรืออทิโพรล 10% เอสจี
6. อนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติ เช่น แมงมุม และแตนเบียนของแมลงบัว

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Orseolia oryzae* (Wood-Mason)
วงศ์ : Cecidomyiidae
อันดับ : Diptera

อารักขาพืชชนบท

หนอนใยผัก Diamondback moth (DBM)

ลักษณะการทำลาย

ตัวหนอนที่ฟักออกจากไข่ในวัยแรก จะเจาะกัดกินเนื้อเยื่อใบ และเมื่อเข้าสู่ระยะวัย 2 จะอยู่ใต้ใบและกัดกินผิวใบทำให้ใบเป็นรูโหว่ หนอนใยผักเริ่มระบาดในฤดูหนาว ระบาดมากในปลายฤดูหนาวต่อฤดูแล้ง ส่วนในฤดูฝนระบาดบ้างแต่ไม่รุนแรง หากพบระบาดรุนแรงจะทำให้ผลผลิตเสียหาย หนอนชนิดนี้มีวงจรชีวิตสั้นและ พัฒนาสร้างความต้านทานต่อสารฆ่าแมลงได้หลายชนิด ดังนั้นจึงเป็นการยากต่อการป้องกันกำจัดด้วยการใช้สารฆ่าแมลงฉีดพ่น เป็นประจำเพียงอย่างเดียว

เกษตรกรสามารถป้องกัน

1. ใช้กับดักกาวเหนียวสีเหลือง ดักจับตัวเต็มวัย
2. ใช้กับดักแสงไฟ หลอดสีน้ำเงิน 20 วัตต์ ดักจับตัวเต็มวัย
3. ปลุกในโรงเรือนตาข่ายในลอนขนาด 16 mesh (256 ช่อง/ตารางนิ้ว)
4. ควบคุมโดยชีววิธี
 - 4.1 ใช้แตนเบียนไข่ ทริโคแกรมมา อัตรา 60,000 ตัว/ไร่ ทุกๆ 10 วัน ทำลายระยะไข่
 - 4.2 มวนพิฆาต/มวนเพชฌฆาต 100 ตัว/ไร่
 - 4.3 แบคทีเรีย บีที อัตรา 60-80 มล./ น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7 วัน ทำลายระยะตัวหนอน
5. เมื่อพบระบาดใช้สารเคมี สปีนโนแซต 12% SC อัตรา 20 มล./ น้ำ 20 ลิตร หรืออินดีออกซาคาร์บ 15% SC อัตรา 15 มล./ น้ำ 20 ลิตร ติดต่อกัน 2 ครั้ง ห่างกัน 7 วัน ใช้สลับกับการใช้แบคทีเรีย เมื่อการระบาดลดลง
6. ใช้วิธีทางเกษตรกรรม สามารถช่วยลดการระบาดของหนอน ใยผักได้ เช่น การไถพรวนดินตากแดด หรือการทำลายซากพืชอาหาร หรือการปลูกพืชหมุนเวียน ทั้งนี้เพื่อขัดขวางการขยายพันธุ์อย่างต่อเนื่องของหนอน ใยผัก

หนอนใยผัก (Diamondback moth)
ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Plutella xylostella*

Linnaeus

ชื่อสามัญอื่น : หนอนใย ตัวจรวด

วงศ์ : Yponomeutidae

อันดับ : Lepidoptera

อารักขาพืชชนบท

หนอนหัวดำมะพร้าว

หนอนหัวดำมะพร้าว

(coconut black-headed caterpillar)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Opisina arenosella*
Walker

วงศ์ : Oecophoridae

อันดับ : Lepidoptera

อารักขาพืชชนบท

ลักษณะการทำลาย

หากการทำลายรุนแรงจะพบว่าหนอนหัวดำมะพร้าวทำลายก้านทางใบ จั่นและผลมะพร้าว ต้นมะพร้าวที่ถูกหนอนหัวดำมะพร้าวอาจทำให้ต้นมะพร้าวตายได้ โดยทั่วไปหนอนหัวดำมะพร้าวมักเริ่มทำลายใบแก่ก่อนตัวหนอนโตเต็มที่แล้วจะถักใยหุ้มลำตัวอีกครั้งและเข้าดักแด้อยู่ภายในอุโมงค์ ดักแด้มีสีน้ำตาลเข้ม ดักแด้เพศผู้จะมีขนาดเล็กกว่าดักแด้เพศเมียเล็กน้อยผีเสื้อหนอนหัวดำมะพร้าวที่ผสมพันธุ์แล้วจะวางไข่บนเส้นใยที่สร้างเป็นอุโมงค์หรือซากใบที่ถูกหนอนหัวดำมะพร้าวลงทำลายแล้วตัวหนอนเมื่อฟักออกจากไข่จะอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม 1 - 2 วัน ก่อนจะย้ายไปกัดกินใบมะพร้าว จึงมักพบหนอนหัวดำมะพร้าวหลายขนาดกัดกินอยู่ในใบมะพร้าวใบเดียวกัน

เกษตรกรสามารถป้องกัน

1. วิธีเขตกรรมและวิธีกล ตัดใบที่มีหนอนหัวดำมะพร้าวนำไปเผาทำลายทันที ไม่

ควรเคลื่อนย้ายต้นพันธุ์มะพร้าวหรือพืชตระกูลปาล์มมาจากแหล่งที่มีการระบาด

2.ปล่อยแตนเบียนบราคอน (*Bracon hebetor*) เพื่อควบคุมระยะหนอน อัตราไร่ละ 200 ตัว กระจายทั่วทั้งแปลง โดยปล่อย 12 ครั้ง แต่ครั้งห่างกัน 15 วัน

3.ใช้สารเคมี อีมาเมกตินเบนโซเอต 1.92% EC เข้มข้นโดยไม่ต้องผสมน้ำฉีดเข้าที่ลำต้นมะพร้าวอัตรา 30 มิลลิลิตรต่อต้น โดยใช้ส่วนเจาะรูให้เอียงลงประมาณ 45 องศา จำนวน 2 รูให้ตรงข้ามกัน เจาะรูให้ลึก 10 - 15 เซนติเมตร สูงจากพื้นดินประมาณ 1 เมตร แล้วฉีดสารเคมีรูละ 15 มิลลิลิตร ปิดรูด้วยดินน้ำมัน วิธีนี้จะป้องกันได้นานมากกว่า 3 เดือน (วิธีการนี้สามารถป้องกันกำจัดศัตรูชนิดอื่นได้ด้วย เช่น ตัวงมมะพร้าว ตัวงมวงมะพร้าวแมลงดำหนามมะพร้าว) ** แนะนำเฉพาะมะพร้าวที่มีความสูงมากกว่า 12 เมตร ขึ้นไป ห้ามใช้กับมะพร้าวน้ำหอมมะพร้าวกะทิ และมะพร้าวที่ใช้ทำน้ำตาล

4.กรณีมะพร้าวต้นเล็กที่มีความสูงน้อยกว่า 12 เมตร ในพื้นที่ที่มีการระบาดรุนแรง และไม่มีการปล่อยแตนเบียน ให้พ่นทรงพุ่มด้วยสาร ฟลูเบนไดอะไมด์ 20% WG อัตรา 5 กรัม หรือ คลอแรนทรานิลิโพรล 5.17% SC อัตรา 20 มิลลิลิตร หรือ ลูเฟนนูรอน 5% EC อัตรา 20 มิลลิลิตร (สารนี้มีพิษสูงต่อกุ้ง ไม่ควรใช้บริเวณที่มีการเลี้ยงกุ้ง) โดยเลือกสารชนิดใดชนิดหนึ่งตามอัตรา ที่กำหนดผสมน้ำ 20 ลิตร พ่นให้ทั่วทรงพุ่มบริเวณใต้ใบ 1 - 2 ครั้ง กรณีที่มีการปล่อยแตนเบียน ให้พ่นสารเคมีก่อนประมาณ 2 สัปดาห์ ค่อยทำการปล่อยแตนเบียน กรณีที่มีการเคลื่อนย้ายต้นพันธุ์ เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของหนอนหัวดำมะพร้าว สามารถใช้วิธีการนี้ได้เช่นเดียวกัน